

Kontaktperson
Samhällsbyggnadsavdelningen
Kulturmiljöenheten
Julia Cronqvist 010 – 224 15 10
julia.cronqvist@lansstyrelsen.se

Albo Härads hembygdsförening
Clas Johnsson
clas.johnsson@osterlen.tv

Tillstånd till restaureringsåtgärder på byggnadsminnet Bondrumsgården, fastigheten Bondrum 13:19, Tomelilla kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen **godkänner** er ansökan med följande **villkor**:

- Arbetet ska utföras under medverkan av antikvarisk expert enligt bilagan *Antikvarisk medverkan*.
- Åtgärder som gäller dörren i Mansedet ska utföras i samråd med antikvarisk expert.
- Om det uppkommer större avvikelser från de godkända ansökningshandlingarna ska Länsstyrelsen godkänna dessa innan åtgärden utförs.

Beslutet är taget i enlighet med 3 kap. 14 § kulturmiljölagen (1988:950), förkortad KML. Tillståndet gäller i 3 år.

Skäl till Länsstyrelsens beslut

Under de kommande tre åren fortsätter restaureringsarbetet på Bondrumsgården. De planerade åtgärderna kommer att utföras i enlighet med den vård- och underhållsplan som togs fram 2014. Ett par tillkommande åtgärder kommer också att genomföras. Det gäller restaurering av en invändig dörr i Mansedet samt ytterligare panelklädning av boningshusets östra gavel.

Länsstyrelsen anser att det planerade arbetet i utförande och materialval är väl anpassat till byggnadens kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen gör därför

bedömningen att särskilda skäl för ändringarna/restaureringsåtgärderna föreligger och beviljar därmed tillstånd till dessa.

Beskrivning av ärendet

Ni har ansökt om tillstånd till restaureringsåtgärder på byggnadsminnet Bondrumsgården i enlighet med ansökan som inkom den 18 oktober 2017 samt kompletterades 7 och 9 januari 2018.

Ansökan omfattar i huvudsak:

2018:

- Mansedets gavel kläs med panel som vitkalkas, panelen på gavelröset byts ut, men lämnas obehandlad.
- Boningshuset, invändig lagning av väggfack i korsvirkesstomme, bompartier ersätts med kalkbruk som stryks med kalkfärg.
- En bräd-dörr in till Mansedet restaureras, i andra hand nyttillverkas och vitkalkas.
- Ommurning av väggfack i ”vävkammaren”.
- Boningshuset, skorstenen vitkalkas utvändigt.
- Översyn av halmtak, lagning av småskador

2019:

- Fem fack mot innergården med cementfyllning åtgärdas med lerklining.
- Vitkalkning av fasader.
- Gavelfasad östra längan, panelkläs åtta fack.
- En port från år 2000 mellan huggehus och boningshus ersätts med ny.
- Cementfyllningar i fem fack i anslutning till ingångsporten tas bort och ersätts med lerbruk som vitkalkas.
- Omläggning av halmtak vid rännal mellan södra och östra längan mot innergården. Lagning av rännal på motstående takfall.
- Generell översyn av halmtak, byte av uttjänta ryggträn, kompletteringsryggning.

2020:

- Ytterligare fem fack med cementfyllning åtgärdas mot innergården med lerklining.
- Fortsatt vitkalkning av fasader.
- Nyttillverkning av halvdörr på västra längans östra långsida, dörr D11.
- Raserad del i bakugn i boningshuset lagas.

- Putsning med lerbruk och vitkalkning av skorstensstock på boningshusets vind, norra länkan.
- Dokumentation av inskriptioner på ursprunglig ”körport”.
- Byte av solbräda och delar av vindskiva på bakugnens sida som vetter mot vägen.
- Boningslängans västra gavel, vindskiva och solbräda byts ut.
- Ytterligare översyn av takytor, lagning av småskador.

Bondrumsgården är en fyrlängad gård i korsvirke, större delen ska vara uppförd kring 1830. En mindre del av gården, det så kallade Mansedet, är troligen byggt redan kring 1800-1801. Det ska tidigare ha legat en gård på platsen men som enligt uppgifter brann ner 1766.

De flesta av de planerade och ovan uppräknade åtgärderna för Bondrumsgården ska utföras i enlighet med den vård- och underhållsplan som togs fram 2014 av Knadriks Kulturbygg AB. Ett par åtgärder har dock tillkommit och lagts till efter uppdaterad besiktning av gården.

Det finns en äldre invändig bräddörr av plank mellan Mansedet och Logen. Planken är mycket anfrätta, ungefär en fjärdedel av deras längd fattas numer i nederkant. Den äldre dörren kommer därför att tas ned och skicket undersökas, om möjlighet finns återanvänds befintliga plank och nederdelen skarvas med nytt virke, i andra hand nytillverkas en ny dörr lika den befintliga, gångjärn återanvänds.

Vid besiktning har även upptäckts att lerputsens på Boningshusets östra gavel faller av, det finns därför en önskan från Albo Härads hembygdsförening att klä även denna gavel med panel, lika till exempel Mansedets södra gavel. Det handlar om att underlätta framtida underhåll. Väggen med dess korsvirkestomme och fyllningar får ett långsiktigt skydd bakom panelen. Att panelklä fasaderna förändrar uttrycket, att avgränsade utsatta partier kläs med panel är dock en antikvarisk avvägning för ett långsiktigt bevarande.

Ni har valt att anlita Regionmuseet, Anna Rabow som antikvarisk expert. Anna Rabow uppfyller kompetenskraven i Länsstyrelsens policy om antikvarisk medverkan (se Länsstyrelsens webbplats). Överenskommelse om kostnaderna för denna medverkan träffar ni med Anna Rabow.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 3 kap. 14 § KML kan Länsstyrelsen om särskilda skäl finns lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. I tillståndet får Länsstyrelsen ställa de krav som är skäligen utifrån behovet av renoveringen eller

förändringen. Kraven får gälla hur åtgärden ska utföras samt vilken dokumentation som behövs.

Övriga upplysningar

Detta beslut innebär endast tillstånd enligt 3 kap. KML. Krävs tillstånd enligt någon annan lag får ni söka detta särskilt.

Detta tillstånd gäller endast under de förutsättningar som vid beslutstillfället var kända. Om nya omständigheter framkommer under arbetet kan beslutet komma att omprövas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Malmö, se bilagan *Hur man överklagar till Förvaltningsrätten*.

De som deltagit i Länstyrelsens beslut

Detta beslut har fattats av antikvarie Julia Cronqvist. I den slutliga handläggningen har också antikvarie Ann Tschannen deltagit.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför underskrift.

Julia Cronqvist

Bilaga

Antikvarisk medverkan

Hur man överklagar till Förvaltningsrätten

Kopia till

Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne

Tomelilla kommun

Riksantikvarieämbetet